

رئیس صنف واسطه‌ها در تهران

علی ملکی
خبرنگار گروه نقد روز

خبر مهم این روزهای سیاست خارجی کشور سفر سید بدر البوسعیدی، وزیر امور خارجه عمان به ایران و دیدار با مقامات بلندپایه کشور بود. عمان به دلایل مختلفی از جمله نقش آفرینی‌های میانجی‌گرانه یکی از مهم‌ترین بازیگران منطقه‌ای است. در دیدارهایی که روز گذشته (دوشنبه) انجام شد، البوسعیدی با رئیس‌جمهور، رئیس مجلس و وزیر امور خارجه در باره موضوعات کلیدی از جمله گسترش روابط اقتصادی دو جانبه، بررسی راهکارهای کاهش تنش‌های منطقه‌ای و همچنین پیام‌های حساس دیپلماتیک در حوزه مذاکرات هسته‌ای گفت‌وگو کرد. «افزایش سه‌برابری حجم تجارت ایران و عمان» طی سال‌های اخیر و تأکید بر برنامه‌های مشترک اقتصادی مثل بهره‌برداری از «کریدور شمال-جنوب» بخشی از تحولاتی است که نشان‌دهنده عزم دو کشور برای عبور از موانع و دستیابی به همکاری‌های عملیاتی است. در حوزه مسائل منطقه‌ای هم اشتراک نظر ایران و عمان در مواجهه با مسائل سوریه، یمن و فلسطین نشان از درک عمیق این دو بازیگر نسبت به ضرورت توقف مذاکلات خارجی و جلوگیری از گسترش بی‌ثباتی دارد. عمان که همواره به‌عنوان میانجی‌ای مورد اعتماد در روابط ایران و غرب شناخته شده، این بار نیز با انتقال پیام مکتوب سلطان هشتم به رئیس‌جمهور ایران نقش فزاینده‌ای در منطقه‌ای ایفا کرد. جواد میرگلوی بیات، کارشناس مسائل عمان معتقد است که محتوای این نامه می‌تواند در خصوص ازسرگیری روابط ایران و غرب باشد. در ادامه متن کامل گفت‌وگوی «فرهیختگان» با این کارشناس را از نظر می‌گذرانید.

— عمانی‌ها می‌خواهند

از طریق ایران به آسیای مرکزی برسند

روابط ایران و عمان در سال‌های اخیر محورهای مشخص و مهمی داشته است. میرگلوی بیات با اشاره به این محورها گفت: «همیشه سفرهایی که عمانی‌ها به ایران دارند، سه سطح دارد؛ سطح روابط دو جانبه ایران و عمان، سطح مسائل منطقه‌ای و سطح مسئله مذاکرات ایران با غرب، به‌خصوص آمریکا. امروز هر سه سطح نیاز به گفت‌وگو دارد و جای بحث و تعامل در هر سه سطح وجود دارد. در سطح روابط دو جانبه، الحیدملی و روابط خوب رو به ترقی است. آقایان عراقچی و بدر البوسعیدی هم اشاره کردند که کارهای مثبتی در حال انجام است. عمانی‌ها در برخی حوزه‌ها در ایران سرمایه‌گذاری کرده‌اند، برای مثال قصد دارند ایران کریدور شمال به جنوب آن‌ها باشد تا از طریق ایران به آسیای مرکزی دسترسی داشته باشند. مبادلات تجاری ما نیز در حال رسیدن به دو میلیارد دلار است. علاوه بر این، مسائل مشترک فرهنگی، اقتصادی و سیاسی وجود دارد که حتی در سطح همکاری‌های نظامی نیز ارتقا پیدا کرده است. این هم‌اوردی است که به‌طور طبیعی می‌تواند بین دو کشور همسایه وجود داشته باشد و در گفت‌وگوهای در این سطح قطعاً مطرح می‌شود.»

— یمن خط قرمز عمان است

یکی از بازیگران مهم منطقه‌ای یمن است که این روزها نقش ویژه‌ای در تحولات غرب آسیا ایفا می‌کند. میرگلوی بیات معتقد است سطح دیگر گفت‌وگوهای ایران و عمان حول مسائل منطقه‌ای و به‌ویژه مسئله یمن است. او در این باره توضیح داد: «سطح دیگر گفت‌وگوها، همان‌طور که اشاره شد، سطح منطقه‌ای است؛ یعنی معادلاتی که در منطقه وجود دارد و این روزها کم‌کم به نیست. به نظر من، مهم‌ترین آن‌ها مسئله یمن است. فکر می‌کنم اگر بتوانیم روی یک موضوع تأکید ویژه کنیم، باید از یمن صحبت کنیم. مستحضر هستید که تمامیت ارضی یمن، خط قرمز عمان است. عمان در حق تمامیت ارضی یمن هیچ جناح و جریانی، چه در سطح منطقه و چه در سطح جهانی،

افرادی که در آمار سقط جنین غلو می‌کنند، هیچ سند خاصی ندارند

به تصویر جامعه ایرانی رحم کنید

زینب موزوی
خبرنگار گروه نقد روز

تقریباً هر چندگاهی، معددی مرتبط با آمار سقط جنین توسط مسئولان مختلف و حتی افراد غیر مسئول مطرح می‌شود. روز گذشته یکی از فعالان فضای مجازی در شبکه ایکس نوشت که هر ۳۰ ثانیه یک جنین در کشور سقط می‌شود. براساس این سخن یعنی در هر دقیقه ۱۲۰ جنین، در هر ساعت ۱۲۰۰ جنین، روزی ۲۸ هزار و ۸۸۰ جنین، در ماه ۸۶ هزار و ۴۰۰ جنین و در نهایت در سال یک میلیون و ۳۶ هزار و ۸۰۰ جنین سقط می‌شود. اما ماجرا این است که چرا نمی‌توان جنین‌گزاره‌ای را باور کرد؟

— از ۳۵ هزار تا یک میلیون سقط در سال؛ چرا نباید آمار عجیب را باور کرد؟

آنچه مشخص و یبدهی است، اینکه اکثر آمار مطرح‌شده در رابطه با آمار سقط جنین در ایران، تخمینی و تقریبی است. محمد مهدی آخوندی، رئیس انجمن علمی جنین‌شناسی ایران، شهریور ۹۸؛ آمار سالانه بین ۳۰۰ تا ۵۰۰ هزار سقط جنین غیرقانونی را تأیید کرده گفته بود: «آمار دقیقی از سقط جنین در دست نیست، چون عمده دلیل این اتفاق تلخ به‌صورت زیرزمینی و غیرقانونی صورت می‌گیرد و قطعاً بر آمارهای گذشته تأثیر می‌گذارد؛ اما آمار موقتی در مورد حدود ۷۰۰ هزار سقط در سال را هم دیده‌ام که در رسانه‌ها هم اعلام کردم و حتماً این میزان بیشتر هم شده است.» در همان سال باقر لاریجانی، معاون آموزشی سابق وزارت بهداشت و نایب‌رئیس شورای عالی اخلاق پزشکی کشور، که یک‌بار آمار ۵۰۰ تا ۳۰۰ هزار سقط را در سال ۱۳۹۶ مطرح کرده بود در بهمن ۱۳۹۸ گفت: «سالانه حدود ۴۵۰ هزار سقط جنین قانونی و غیرقانونی در سطح کشور انجام می‌شود.» همچنین عباس مسجدی بهمن‌ماه ۱۳۹۸ اعلام کرد در سال ۱۳۹۷ با توجه به مؤلفه‌های حقوقی، فقهی و پزشکی، ۱۲ هزار پرورنده ارجاع شده که در ۹۷۰۰ مورد به دستور سقط منجر شده است. او گفته بود که براساس آمار غیررسمی که مسئولان وزارت بهداشت اعلام می‌کنند، حداقل حدود ۱۲۵ هزار سقط جنین غیرقانونی وجود دارد. مسجدی در بهمن ۱۴۰۰ نیز اعلام کرده در سال ۱۱،۱۳۹۹ هزار و ۵۳ مورد پرورنده سقط جنین درمانی در سازمان پزشکی قانونی تشکیل شده که نسبت به سال پیش در رابطه با سقط جنین داشته و از این تعداد، در ۸۵۲ مورد مجوز برای سقط جنین صادر شده است. وی تأکید کرده سقط غیرقانونی در حوزه مسئولیت پزشکی قانونی نیست. پس از آن آذرماه ۱۴۰۰ هم صالح قاسمی، دبیر مرکز مطالعات جمعیت گفته بود: «آمار سقط در ایران از ۳۷۰ هزار مورد تا ۵۳۰ هزار مورد در تحقیقات مختلف گزارش شده که هر کدام از این اعداد بسیار بالاست و این معادل ۴۰ درصد تعداد تولدهای کل کشور است

تعارف نخواهد کرد. آخرین باری که عمان دچار بحران شدید امنیتی و نظامی شد و سرزمینش در معرض تهدید قرار گرفت، زمانی بود که یمن جنوبی اعلام موجودیت کرد. تشکیل یمن جنوبی و جنگ فزاینده در دنبال آن، برای مدت‌ها عمان را درگیر کرد و هزینه‌های زیادی بر این کشور تحمیل شد. بنابراین، تمامیت ارضی یمن و صلح و آرامش در این کشور، خط قرمز عمان است و عمان در جهت آرامش یمن و عدم تنش در آنجا می‌کوشد. از سوی دیگر در حملات غربی‌ها، عمانی‌ها اجازه استفاده از پایگاه‌های در خاکشان و نیز آسمان کشورشان و همین‌طور آب‌های سرزمینی خود را به آمریکا و انگلیس ندادند. این موضوع دقیقاً همان نقطه‌ای است که منافع ما با منافع عمان در منطقه انطباق پیدا می‌کند. حتماً در روزهای اخیر شنیدید که احتمال دارد الگوی سوریه یا حتی مسائل مشابه لبنان، در یمن هم تکرار شود؛ یعنی گروه‌های مختلف در یمن علیه‌الضوالله شروع به جنگ داخلی کنند هم‌زمان حملات خارجی نیز انجام‌شود. این یک طرح عربی، عبری و غربی است. قطعاً عمانی‌ها در مقابل چنین روندی با ایران همکاری خواهند کرد؛ چرا که منافع عمان در این است که در یمن یک دولت فراگیر وجود داشته باشد یا حداقل به سوی تجزیه نرود و تعادل نیروها به این شکل حفظ شود. مستحضر هستید که شرق یمن با عمان هم‌زمن است و مشکلات زیادی در این منطقه وجود دارد. آن‌ها از طرح‌های تجزیه یمن که توسط امارات دنبال می‌شود، ترس دارند و به همین دلیل با ایران همکاری می‌کنند.

— سفر بدر البوسعیدی به عراق و پیام‌های مکتوم درباره سوریه

این کارشناس مسائل عمان معتقد است در مسئله مذاکرات در مورد سوریه حقیقتاً یک حقیقت مکتوم وجود دارد و چون قرآنی وجود ندارد و مسئله تازه است نمی‌توان تحلیل متقنی از فضای مذاکرات بین دو وزیر ارائه کرد. او در این باره توضیح داد: «به هر حال من فکر می‌کنم سبزی که چند روز پیش بدر البوسعیدی به عراق داشت، بهانه‌ای برای

گفت‌وگو با مقامات ایرانی می‌تواند باشد. این سفر حاوی پیام‌هایی است که می‌خواهند ردوبدل کنند یا احتمالاً از خود سوریه به پیام‌هایی به عمان رسیده که آن‌ها قصد دارند جابه‌جا کنند. واقعاً یک حقیقت مکتوم در این باره وجود دارد. صداالله بعدی نیست که درباره مسائل منطقه‌ای مرتبط با سوریه نیز گفت‌وگو‌هایی انجام شده باشد. اما نمی‌توانم پیش از این نظر بدهم؛ قطعاً گفت‌وگو‌هایی در جریان است که ما از آن‌ها بی‌خبر هستیم.»

— نامه سلطان هیثم می‌تواند درباره مذاکرات ایران و غرب باشد

یکی از مهم‌ترین بخش‌های سفر وزیر امور خارجه عمان به ایران نامه‌ای بود که البوسعیدی از طرف سلطان عمان به مسعود پزشکیان داد. میرگلوی بیات با اشاره به این نامه گفت: «در سطح گفت‌وگویی ایران با غرب، من حلس می‌زنم و تحلیل من این است که نامه‌ای که سلطان هیثم ارسال کرده‌اند، در ارتباط با ازسرگیری گفت‌وگوهای ایران و آمریکا باشد. این گفت‌وگو‌ها پیش از طوفان الاقصی در مسقط انجام می‌شد و پس از آن نیز هماهنگی‌هایی در حال رخ دادن بود. اخیراً نیز به نظر می‌رسد که گفت‌وگو‌هایی مجدداً آغاز شده است. احتمالاً این نامه به همان گفت‌وگو‌ها مربوط باشد. اما محتوای نامه چه خواهد بود؟ در اینجا نیز باید با استناد به قرآن پیش تحلیل کنیم. با این حال، با توجه به سابقه تاریخی میانجیگری عمانی‌ها، به‌ویژه در سطح دخالت مستقیم سلطان و نامه‌نگاری‌های سلطانی، چه در دوران سلطان قابوس و چه در دوران سلطان هشتم، نمایان آن‌ها هیچ‌گاه حامل تهدید آمریکا نبوده و همواره میانجی و روابط‌سازنده بوده‌اند. بنابراین، بعید می‌دانم این نامه جنبه منفی یا سیاسی داشته باشد و احتمالاً دارای یک بعد ایجابی است. برای مثال، پس از انفجارهای اخیر در عربستان، کلینتون نامه‌ای به سلطان قابوس داد و از او خواست که آن را به ایرانیان برساند. یوسف‌بن علوی، وزیر وقت خارجه عمان در خاطراتش می‌گوید که سلطان قابوس شرط کرد که نامه نباید حاوی تهدید باشد و اعلام کرد که نامه تهدیدآمیز را به

ایران نخواهد برد که بعداً مشخص شد چنین نیز بوده است. این دکترین میانجیگری عمان در مسائل مربوط به ایران و غرب بوده است. با توجه به این پیشینه و کنشگری عمان، بعید می‌دانم این نامه حامل مسائل منفی باشد. احتمالاً ما با یک مسییر ایجابی در گفت‌وگو‌ها رو به‌رو خواهیم بود. نباید انتظار یک معجزه داشته باشیم، اما احتمالاً پس از این نامه، همکاری‌هایی چه در سطح منطقه‌ای و چه در سطح هسته‌ای با غرب و آمریکا آغاز خواهد شد. این همکاری‌ها متناسب با شرایط منطقه خواهد بود. ممکن است، برای مثال، در راستای جلوگیری از گسترش حوزه جنگ یا کاهش تنش در مسئله یمن با وساطت عمان اقداماتی انجام شود. در کنار این موارد، احتمال دارد درباره مسائل هسته‌ای و مذاکرات مرتبط با برجام نیز گفت‌وگو‌هایی شکل بگیرد. من حلس می‌زنم که دولت ترامپ به دنبال حل مسئله هسته‌ای نیز باشد. او به دنبال دستاوردهایی است و هیچ‌بعد نیست که از همین حالا شروع به این روند کند تا بتواند یک پرونده را در منطقه حل و فصل کند.»

— رفت‌وآمد خانواده ترامپ به عمان

میرگلوی بیات با بیان اینکه در طول دوره‌ها اخیر، ایلان ماسک دو بار با دستورالعمل‌های مختلف با عمان ویدئو کنفرانس استصکابی داشته است، ادامه داد: «ترامپ نیز سه ماهه‌گذاری دو میلیارد دلاری در بخش هتل‌داری و تفریحی انجام داده و این ارتباطات همچنان وجود دارد. خانواده ترامپ نیز در حال حاضر در عمان رفت‌وآمد دارند؛ با توجه به این ارتباطات جدیدالوقوع و آن‌سابقه تاریخی ارتباطی ایران و آمریکا از طریق عمان بعدی نیست که تیم جدید آمریکا با حدود ۳۳۰ میلیون پزشک‌دخايل دخیل بوده باشد. برای جمع‌بندی این موضوع با توجه به روابطی که تیم جدید آمریکا از دو سال قبل در عمان داشته و در این دو ماه اخیر نیز شاهدش بودیم و سابقه تاریخی میانجیگری عمان، احتمالاً این نامه سلطان حاوی پیام‌های جدید برای حل و فصل مسائل هسته‌ای و روابط ایران و غرب و در رأس آن آمریکا باشد.»

دهند. این در حالی است که سقط جنین در جامعه ایرانی، اکثراً در بستر خانواده اتفاق می‌افتد و قیاس وضعیت سقط جنین با جامعه آمریکا یا جوامع غربی که بیشتر سقط‌ها شامل بارداری‌های خارج خانواده است، امری نادرست است. آمار سقط جنین در ایران در حالی ۶۵۰ هزار عدد یا ۷۰۰ هزار اعلام می‌شود که ایالات متحده آمریکا با حدود ۳۳۰ میلیون جمعیت و سه‌برابر بودن سقط جنین و آزادی در این مورد در سال ۲۰۲۰، ۹۳۰ هزار مورد اعلام شده است.

در کشور انگلستان با جمعیت ۵۵ میلیون که سال‌ها بالاترین نرخ سقط جنین در اروپا را در اختیار خود داشت، طبق آمارهای در سال ۲۰۲۲، تعداد کل سقط جنین برای ساکنانش و ولز از ماه ژانویه تا ژوئن بیش از ۱۲۳ هزار مورد بوده است که عدد آن نسبت به نمونه سال ۱۷ درصد افزایش داشته است. مقایسه این دو نمونه با آمار اعلامی از سوی مسئولان ایرانی به‌وضوح نشان می‌دهد اصلاً مشخص نیست که این آمار دقیقاً به چه سند و سبب چه اساسی اعلام می‌شود و منبع تحقیقاتی این اعداد را نشان می‌دهد چه چیزی بوده است.

— برهم زدن امنیت روانی با آمارسازی‌هایی در رابطه با سقط جنین

ماجرا این است که تحت هر شرایطی سقط جنین امری قبیح و غیراخلاقی است. همچنین با توجه به وضعیت و آمار موالید در کشور و سالمندی جمعیت، حتی وجود یک عدد سقط جنین نیز برای کشورمان غیرقابل پذیرش است، اما سبب نظر می‌رسد که کودکان بر طبل سقط جنین، آمارسازی و افزایش بی‌رویه و غیرمنطقی سقط جنین در حال ایجاد چند آسیب، ذیل این آسیب اجتماعی است. اولین آسیب جدی آمارسازی درباره سقط نیز از بین بردن قبح آن در جامعه است؛ چرا که سقط جنین در همه فرهنگ‌ها، ادیان و تمام کشورها امری قبیح و مذموم است. بنابراین وقتی در یک جامعه مدام سخن از سقط جنین به میان می‌آید و هر از چندباری بر آمارها افزوده می‌شود؛ این یعنی قبح سقط جنین در یک جامعه شکسته شده است. این در حالی است که همواره بسیاری از خانواده‌های ایرانی معتقد به قبیح بودن امری مانند سقط جنین هستند. از این گذشته، با توجه به وضعیت سالمندی جمعیت در کشور و اختطار مسئولان مربوطه در رابطه با کاهش بودن آمار موالید، آمارسازی در رابطه با سقط جنین اذهان عمومی را مشوش و امنیت روانی را برهم می‌زند. حقیقت این است که در سال‌های اخیر سقط جنین به یک بازی رسانه‌ای و بهانه‌ای برای آمارسازی و کلیک‌خوری در برخی رسانه‌ها تبدیل شده است.

تا ۶۵۰ و ۷۰۰ هزار سقط جنین قانونی و غیرقانونی در سال است. آنچه در این بین محل ایراد است؛ بازه ۴۰۰ هزار تا یکی غیرمنطقی در آمار اعلام‌شده سقط جنین در سال‌های اخیر است. همچنین در هیچ زمانی هیچ مقام مسئولی مشخص و اعلام نکرد که آمارها چگونه ثبت و اخذ شده‌اند و اعداد مطرح‌شده بر چه بنایی به دست آمده است؟ براساس آخرین سخنان وزیر بهداشت در آذرماه سال، نرخ موالید در سال ۱۴۰۳ نزدیک میلیون است. بنابراین اگر خواهیم هر ۳۰ ثانیه یک سقط جنین را پذیریم، آمار سقط جنین با نرخ موالید در کشور تقریباً برابری خواهد کرد؛ در این بین نباید فراموش کرد همواره برای اغلب خانواده‌های ایرانی سقط جنین امری قبیح، غیراخلاقی و حتی در خانواده‌های مقید به شرع نیز امری غیرشرعی است. همچنین با توجه به جمعیت ۸۰ میلیونی ایران آمارهای بالای ۵۰۰ هزار سقط در کشور در کنار مؤلفه فرهنگی و اجتماعی جامعه ایرانی؛ غیرقابل باور و غیرمنطقی است. تقریباً در سال ۱۴۰۰ بود که سقط جنین را در مقابل غربالگری قرار دادند و مخالفان غرب‌الگری حتی از طریق مجلس، پیگیر این بودند که غرب‌الگری را برای زنان باردار ایرانی ممنوع اعلام کنند. مخالفان غرب‌الگری مدعی بودند از آمایش‌های غرب‌الگری دارای خطای زیادی است و همین خطا باعث شده که مادران باردار به آن استناد کرده و نوزاد خود را سقط کنند. برخی نیز اعلام کردند برخلاف اینکه این آمایش رأی به عدم سلامت جنین در بدن مادر داده بود، نوزادشان در سلامت کامل به دنیا آمد. به دنبال این ماجراها، در محافل غیررسمی این خبر مطرح شد که مجلسی‌ها قصد دارند این آمایش را ممنوع و توصیه‌ها به انجام آن را از سوی پزشکان جرم‌انگاری کنند. موضوعی که با واکنش رسانه‌ها و حتی برخی پزشکان معتبر کشور مواجه شد و این اقدام را نوعی مبارزه با علم اعلام کردند. در نهایت اما فشار برخی مجلسی‌ها به نتیجه نرسید و قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت در ماه ۵۳ خود غرب‌الگری را اختیاری دانست. طبق تبصره ۱۳ این قانون آمایش غرب‌الگری و تشخیص ناهنجاری جنین صرفاً به درخواست یکی از والدین و با تشخیص پزشک متخصص مبتنی بر احتمال قابل توجه نسبت به وجود عارضه جدی در جنین، یا خطر جانی برای مادر یا جنین یا احتمال ضرر جدی برای سلامت مادر یا جنین در ادامه بارداری مبتنی بر منابع معتبر علمی توجیه می‌شود، مشروط به آنکه احتمال ضرر از آمایش غرب‌الگری و تشخیص ناهنجاری حسب مورد آرد از احتمال یا احتمال ضرر نسبت به جنین و مادر نباشد و همچنین والدین یا پزشک احتمال عقابلی سقط در اثر آمایش غرب‌الگری و تشخیص ناهنجاری را ندهند.

— مقایسه آمار سقط جنین در ایران با کشورهای غربی؛ صحیح یا غلط؟

در خصوص سقط جنین در سال‌های اخیر مستندهای مختلفی ساخته شد. در برخی مستندها سعی شد که جامعه آمریکا را مقابل جامعه ایرانی قرار

